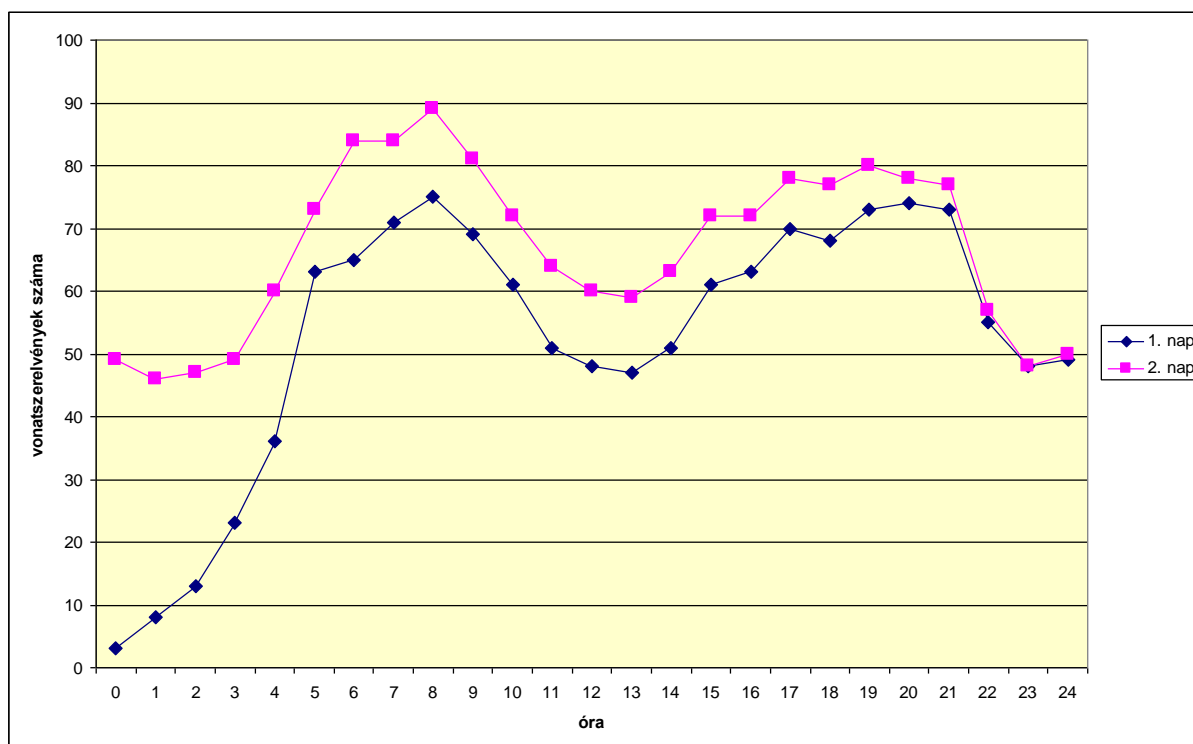

Nemrégiben került elő az a szigorúan bizalmas hadimenetrend, amelyik az 1914. július 31-én elrendelt általános mozgósítás után augusztus 4-től életbe lépett Magyarországon. Ezen a napon teljesen leállították a polgári forgalmat a vasútvonalakon. A személy- és tehervonatok helyett kizárólag a felvonulási területekre tartó, a civil életükből alig néhány napja kiszakátott, frissen egyenruhát húzott népfelkelőkkel teli szerelvények közlekedtek. A bevonulókat szállító szerelvények rendkívül lassan, átlagosan 10 km/órás sebességgel haladtak. Volt olyan vonat, amelyik a hadimenetrend életbe lépésének első napján elindult, de csak a harmadik napon ért a célállomásba. Augusztus 6-tól a bevonulókat szállító vonatok mellett már egy-egy postavonat és egy-két helyi személyszállító járat is elindulhatott. Nagytávolságú, az országot átszelő személyszállító vonatok indításáról még hosszú ideig szó sem lehetett.

A bemutatott animáción a bevonulókat szállító vonatok első két napi mozgását követhetjük. Az animációról hiányoznak a Déli Vasút és a Kassa–Oderbergi Vasút bevonuló vonatai, mert ezeket az előkerült hadimenetrend példánya nem tartalmazza.

Milyen is volt a bevonulókat szállító vonatszerelvények időbelisége? Az egy adott pillanatban (minden óra egészkor) a vasúthálózaton mozgó-ácsorgó katonavonatok száma a reggeli és a késő délutáni órákban ért a maximumra. A vonatforgalomnak ez a hullámvázása a gőzvontatás egyik sajátossága. Úgy tűnik, hogy a mozdonyfordulóknak ezt a periodicitását összehangolták a déli ebéddő és a szükséges átszállások lebonyolításával. Mert nem egyetlen vonattal jutottak el a bevonulók a hadműveleti területekre. A második nap forgalmi növekedésének az az oka, hogy a nagytávolságú fővonalai pályákon végighaladó szerelvényeket zömében az első nap (augusztus 4.) utolsó óráiban indították. A hadimenetrendben szereplő vasútvonalak két végpontja között – néhány kivétellel – naponta két szerelvény haladt végig. A két szerelvény közül az egyik mindig üres volt.

Miért lényeges mindez? Azért, mert a hadimenetrend tényei felülírják azt a katonai doktrínát, mely szerint bármely potenciális háborút az a fél nyeri meg, aki előbb felvonul a hadszíntérre. Összességében elmondható, hogy a hadimenetrend az Osztrák–Magyar Monarchia vezérkara hadászati–stratégiai tervezésének sajátos lenyomata.